



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

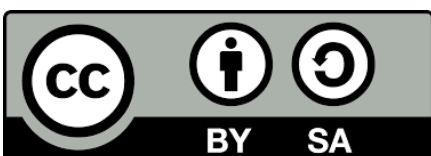


Τίτλος Μαθήματος: Οργάνωση και λειτουργία του νηπιαγωγείου

Ενότητα: Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ

Διδάσκων: Επικ. Καθηγητής Μπάκας Θωμάς

Τμήμα: Παιδαγωγικό, Νηπιαγωγών



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ

2.1. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ.

Το Νηπιαγωγείο με τη μορφή του οργανωμένου ιδρύματος εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1840 στη Γερμανία, με το όνομα Kindergarten (παιδικός κήπος). Η οργάνωση, διαρρύθμιση και λειτουργία του στηρίχθηκε στα δεδομένα της αγωγής του συστήματος το οποίο εφήρμοσε ο Φρειδερίκος Froebel (1782-1852).

Η ιδέα της Προσχολικής Αγωγής, είναι πολύ παλιά και ανήκει στον Πλατώνα, του οποίου οι παιδαγωγικές ιδέες παρουσιάζονται στο τρίτο βιβλίο της «Πολιτείας» στα δύο πρώτα βιβλία των «Νόμων» και στον «Πρωταγόρα» (Νικολακάκη Μ., κ.α, 2001: 35). Την ίδια ιδέα για αγωγή των παιδιών κατά τα πρώτα εξ έτη της ηλικίας τους την ξανα-συναντάμε και στο μεσαίωνα ιδιαίτερα στον Κομένιο, αλλά οι πρώτες δειλές απόπειρες ίδρυσης νηπιαγωγείων αρχίζουν τον 17ο και 18ο αιώνα. Οι πρώτες μορφές ιδρυμάτων προσχολικής αγωγής τα παιδικά «άσυλα» της εποχής εκείνης είχαν ως κύριο έργο την περισυλλογή των απροστάτευτων νηπίων. Πρώτος ο Αλσατός πάστορας F. Oberlin (1771) ίδρυσε στο Ban de la Roche άσυλα για φτωχά και απροστάτευτα παιδιά. Την εκπαίδευσή τους στα άσυλα νηπίων την ανέθεσε στις «εκπαιδύτριες της πολύ τρυφερής ηλικίας» όπως ονόμαζε τους προδρόμους των σημερινών νηπιαγωγών (Κιτσαράς 1988: 22-26). Στην Αγγλία επίσης ο εργοστασιάρχης Robert Owen (1771-1858), στα πλαίσια των προσπαθειών του για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργατών του, ίδρυσε στο New Lanare ένα παρόμοιο ίδρυμα για τα νήπια του προσωπικού των εργοστασίων του (Νικολακάκη Μ., κ.α, 2001: 46). Ιδρυτής όμως του νηπιαγωγείου θεωρείται ο Φρειδερίκος Froebel του οποίου οι ιδέες για τη γνώση της φύσης του παιδιού, καθώς και οι θεωρίες του για τη σημασία του παιχνιδιού ως παιδαγωγικού μέσου, της εποπτείας, της αυτενέργειας και της χειροτεχνικής εργασίας των νηπίων, αναγνωρίζεται ότι αποτελούν τα κέντρα, γύρω από τα οποία στρέφεται και σήμερα η παιδαγωγική έρευνα. Βασική αρχή του «παιδικού κήπου» του Froebel είναι το παιχνίδι του παιδιού. Από αυτή την αρχή ξεκινώντας κατασκεύασε το παιδαγωγικό του υλικό, το οποίο έμεινε γνωστό με το όνομα «δώρα». Το παιχνίδι, το τραγούδι και οι χειροτεχνικές απασχολήσεις αποτελούν στο σύστημα του Froebel μία ενότητα, γύρω από την οποία κινείται το παιδί του Νηπιαγωγείου (Κυριαζοπούλου-Βαληνάκη Π., 1977/1ος: 49-55).

Στη συνέχεια η παιδαγωγός Μαρία Montessori (1870-1952), στην Ιταλία με την

συστηματική μελέτη και ανάλυση των δεξιοτήτων, διαφερόντων και τάσεων των νηπίων, τη μέθοδο «αυτοαγωγής» την οποία εφήρμοσε (1906) στην Casa Dei Bambini (σπίτι του παιδιού) και τα διδακτικά όργανα τα οποία δημιούργησε, πέτυχε την εφαρμογή της αρχής της αυτενέργειας του παιδιού. Η επιμονή της Montessori στο θέμα της αισθητηριακής αγωγής και το υλικό της αποτελεί χαρακτηριστική καινοτομία. Επινόηση της Montessori είναι το λεγόμενο «μάθημα σιωπής», κατά το οποίο τα παιδιά ακίνητα σταματάνε τους θορύβους, ενώ η αίθουσα δίδει την εντύπωση απολύτως κενού χώρου. «*Το σπίτι του παιδιού*», στο οποίο γεννήθηκε η μέθοδος της Montessori, επηρέασε σημαντικά ολόκληρη τη σύγχρονη παιδαγωγική κίνηση. Η Montessori έκανε γνωστό και δίδαξε ότι, όταν το παιδί είναι ελεύθερο, μπορεί να αποκτήσει γνώσεις μόνο με τις δικές του προσπάθειες και ότι η ανάπτυξή του παρεμποδίζεται από τα λόγια, τις προτροπές και παραινήσεις των νηπιαγωγών (Κοσμά, 1985: 122-129). Στο σύστημα του Froebel και της Montessori προσθέτομε τη συμβολή του O. Decroly (1871-1932) με τα «*κέντρα διαφέροντος*» και την τρισδιάστατη πορεία της πνευματικής ενεργητικότητας, τις αντιλήψεις για τη συγκεκριμένη και αφηρημένη έκφραση και τα «*παιδαγωγικά παιχνίδια*», τα οποία χρησιμοποιεί για την άσκηση των αισθήσεων και την παρατηρητικότητα του παιδιού (Δαράκη, 1981: 34).

Μετά τους τρεις σημαντικούς αυτούς πρωτεργάτες της προσχολικής αγωγής ακολουθεί η εργασία του E. Claparede για το νηπιαγωγείο και τα πειράματά του στο «*σπίτι των Μικρών*» (Maison des Petits) του Ινστιτούτου J. J. Rousseau της Γενεύης (1913) σε συνδυασμό με το υλικό των Audemars-Lafendel. Πρέπει να σημειωθεί ιδιαίτερα η σημασία την οποία δίνει ο Claparede στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του παιδιού, σε συνδυασμό με τη διαμόρφωση της παιδικής αντιληπτικότητας κατά τα διάφορα εξελικτικά στάδια.

2.2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στον Ελληνικό χώρο ο θεσμός των νηπιαγωγείων εμφανίζεται με μεγάλη καθυστέρηση παρόλο που η οργάνωση της προσχολικής ηλικίας ήταν επιτακτική ανάγκη για την αναβάθμιση της πολιτιστικής κατάστασης του έθνους αμέσως μετά την απελευθέρωση και τη σύσταση του ελληνικού κράτους (Κιτσαράς 1988: 31). Κατά την εγκαθίδρυση του εκπαιδευτικού συστήματος στη χώρα μας από τους Βαυαρούς με το Νόμο του 1834 δόθηκε προτεραιότητα στην ίδρυση και λειτουργία δημοτικών σχολείων και η Προσχολική Αγωγή αγνοήθηκε. Αυτό οφείλεται σε πολλούς λόγους όπως: α) στην έλ-

λειψη οικονομικών πόρων, καταρτισμένων εκπαιδευτικών, κτιρίων και γενικότερα υλικοτεχνικής υποδομής, β) στην άθλια οικονομική κατάσταση της χώρας και γ) στις τεράστιες ανάγκες του νεοσύστατου κράτους: όπως, οργάνωση της κρατικής μηχανής, εθνική άμυνα κ.λπ.. Οι πρώτες προσπάθειες για την ίδρυση και λειτουργία νηπιαγωγείων στη χώρα μας προήλθαν από την ιδιωτική πρωτοβουλία, είτε από άτομα, είτε από συλλογικούς φορείς και χρονολογούνται κατά τον 19ο αιώνα. Συγκεκριμένα τα πρώτα νηπιαγωγεία ήταν αυτά που ίδρυσαν διάφοροι φιλέλληνες ως εκπρόσωποι χριστιανικών κατά κανόνα προτεσταντικών και καθολικών σωματείων οι αποκαλούμενοι και «μισσιονάριοι», από την Ευρώπη και την Αμερική, με σκοπό να βοηθήσουν στα εκπαιδευτικά το νεοσύστατο κράτος (Χαρίτος, 1998: 85-90). Αυτοί που έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην ίδρυση νηπιαγωγείων και θεωρούνται πρωτοπόροι ήταν ο Γερμανός Fr. Hildner και ο Αμερικανός J. Hill διότι ίδρυσαν ο μεν πρώτος το 1830 νηπιαγωγείο στη Σύρο, ο δε δεύτερος το 1831 νηπιαγωγείο στην Αθήνα. Επίσης νηπιαγωγείο ίδρυσε την ίδια εποχή ο Δήμος Ερμούπολης (1837) το οποίο στην αρχή δεχόταν μόνο κορίτσια αλλά αργότερα δέχθηκε και αγόρια.

Άλλη σημαντική προσπάθεια στην ανάπτυξη της Προσχολικής Αγωγής ήταν αυτή της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας (1840) η οποία στα πλαίσια της γυναικείας εκπαίδευσης μέσα από τα Παρθεναγωγεία και τα σχολεία θηλέων τα οποία οργάνωσε ίδρυσε και ένα τμήμα νηπίων. Ύστερα από μισό αιώνα μετά την απελευθέρωση (1880) η Αικατερίνη Λασκαρίδου (1842-1916), ίδρυσε και λειτούργησε σύμφωνα με τις παιδαγωγικές ιδέες του Fr. Froebel το πρώτο νηπιαγωγείο στην Ελλάδα. Η Αικατερίνη Λασκαρίδου θεωρείται η ιδρύτρια των πρώτων νηπιαγωγείων και του Διδασκαλείου Νηπιαγωγών (1897) στην Ελλάδα, γι' αυτό και η ιστορία του νηπιαγωγείου στη χώρα μας συνδέεται στενά με το όνομα της (Δαράκη, 1981: 50-51). Οι οικογενειακές παραδόσεις της, η μεγάλη μόρφωσή της και η παιδαγωγική της ιδιοφυία την παρακίνησαν να αφοσιωθεί στην αγωγή του παιδιού της Προσχολικής ηλικίας.

Διδάχθηκε το Φρεμπελιανό σύστημα από τη μαθήτριά του Froebel κόμησσα Bertha von Marenholtz BGIow και το εισήγαγε το 1880 για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Το 1897 ίδρυσε το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών, και το πρώτο νηπιαγωγείο στην Αθήνα το οποίο ονόμασε «*πρότυπο νηπιακό κήπο*». Το 1901 ίδρυσε επίσης ένα λαϊκό νηπιαγωγείο στη συνοικία Μακρυγιάννη και ένα δεύτερο στην περιοχή γύρω από τον Άγιο Νικόλαο Πευκακίων.

Το 1905 ίδρυσε, με τη χρηματοδότηση του κληροδοτήματος Β. Μελά, ένα ακόμη «*πρότυπο λαϊκό νηπιακό κήπο*» στον Πειραιά. Το 1912 ίδρυσε το «*Εθνικόν Νηπιτρο-*

φείον Καλλιθέας» για τα ορφανά των επιστρατευμένων και των παθόντων στον πόλεμο στρατιωτών. Την εποχή αυτή μία κίνηση άρχισε να δημιουργείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, σχετικά με την αγωγή του παιδιού της προσχολικής ηλικίας. Στον κοινωνικό δε και παιδαγωγικό σκοπό του νηπιαγωγείου προστίθεται τότε και ειδικός γλωσσοεθνικός σκοπός, η διάδοση της ελληνικής γλώσσας στις ξενόφωνες περιοχές (Ξηροτύρης, 1975: 295-296). Το ενδιαφέρον του κράτους για την Προσχολική Αγωγή εκδηλώθηκε για πρώτη φορά το 1895 όταν ψηφίστηκε ο νόμος ΒΤΜΘ', με τον οποίο καθορίζεται η ηλικία των νηπίων που θα φοιτούν στα νηπιαγωγεία, «εν τοις νηπιαγωγείοις εισάγονται οι παίδες από της απαλής ηλικίας και φοιτώσιν εις αυτά μέχρι του έκτου έτους συμπληρωμένου» (Γαβαλάς, 1976: 71). Στον ίδιο νόμο «περί στοιχειώδους ή δημοτικής εκπαίδευσως» (άρθρον 1 παρ. 2 έχει την αρχή του και ο όρος «νηπιαγωγείο». Στο άρθρο 2 του νόμου αυτού αναφέρεται ότι «τα των παιδικών ασχολημάτων και μορφωτικών ασκήσεων κανονισθήσονται διά Β.Δ.», ενώ ανέθετε τη σύσταση των νηπιαγωγείων σε ιδιώτες (άρθρον 3). «Τα νηπιαγωγεία συνιστώνται τη αδεία του επί της Δημοσίας Εκπαίδευσως υπουργείου υπό ιδιωτών, διδάσκουσι δ' εν αυτοίς διδασκάλισσαι ανεγνωρισμένοι διά πτυχίου».

Στο Β.Δ. 381 του 1914, που έχει τον τίτλο «περί προσωπικού των σχολείων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσως των νέων χωρών» τροποποιείται ο τρόπος της ίδρυσης νηπιαγωγείων και καθορίζεται ο αριθμός των νηπίων τα οποία αντιστοιχούν σε κάθε νηπιαγωγό. «Συνιστώνται νέα νηπιαγωγεία καθ' ον τρόπον και τα δημοτικά σχολεία και λειτουργούσι διά μιας μεν νηπιαγωγού, αν τα φοιτώντα εις αυτά νήπια, ηλικίας 5-7 ετών, δεν είναι πλείονα των 80, διά δύο δε αν υπερβαίνωσι τον αριθμόν τούτον. Νήπια ολιγότερα των 30 διδάσκονται εν ιδιαιτέρω τμήματι των δημοτικών σχολείων, κατά προτίμησιν των θηλέων, της σχολικής περιφέρειας εις ην ανήκουσιν» (Κιτσαράς 2001: 68-69).

Για μεγάλο χρονικό διάστημα που περιλαμβάνεται από το 1914, που έχουμε την προσάρτηση των νέων χωρών στο νεοελληνικό κράτος μέχρι το 1929, χρονολογία κατά την οποία έγινε η πρώτη ουσιαστική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση από το 1834 και ψηφίσθηκε ο Νόμος 4397, μόνο μικρή πρόοδος σημειώθηκε στα θέματα της προσχολικής αγωγής.

Με τις διατάξεις του Ν.Δ 4397/29 καθορίσθηκε με ανανεωμένο τρόπο η ίδρυση και λειτουργία του νηπιαγωγείου. Καθορίσθηκε ότι το νηπιαγωγείο είναι ίδρυμα στοιχειώδους εκπαίδευσης, στο οποίο φοιτούν νήπια και των δύο φύλων, τα οποία έχουν ηλικία 4-6 ετών Στο νηπιαγωγείο η φοίτηση δεν είναι υποχρεωτική και ως προς τη διοίκηση και λειτουργία του αυτό εξαρτάται από το Υπουργείο της Παιδείας. Ο σκοπός που περι-

γράφεται στο νόμο προβλέπει ότι τα νήπια θα ασχολούνται με απλά παιχνίδια και ασκήσεις για να βοηθηθεί η ολόπλευρη ανάπτυξη τους. Ειδικότερα προβλέπεται ότι το νηπιαγωγείο έχει ως σκοπό: *«δι' απλών και τερπνών παιδιών, ασχολιών και ασκήσεων υποβοήθησιν της σωματικής και πνευματικής εξελίξεως των νηπίων και την διά του τρόπου τούτου προπαρασκευήν αυτών διά το Δημοτικόν Σχολείον»* (Χαρίτος, 1998: 221-222).

Επειδή δεν είχαν ιδρυθεί νηπιαγωγεία σε όλες τις περιοχές της χώρας με το Ν.Δ. 4397/29 καθορίζεται ο τρόπος ίδρυσης των νηπιαγωγείων κατά περιοχές και δηλώνεται η προτίμηση της πολιτείας να ιδρύσει νηπιαγωγεία *«εν οίς συνοικισμοίς παρίσταται ανάγκη γλωσσικής προπαιδείας των νηπίων διά το δημοτικόν σχολείον»* (άρθρον 2, παρ. 1).

Για την καλύτερη λειτουργία των νηπιαγωγείων προβλέφθηκε στο νέο νόμο η μείωση του αριθμού των νηπίων τα οποία αντιστοιχούν σε κάθε νηπιαγωγό που υπηρετεί στο νηπιαγωγείο και από τον αριθμό των νηπίων χαρακτηρίζονται αντίστοιχα και τα νηπιαγωγεία. *«Τα νηπιαγωγεία είναι μονοτάξια, εφ' όσον φοιτώσιν εις αυτά μέχρι τεσσαράκοντα νηπίων και διτάξια εφ' όσον φοιτώσιν άνω των τεσσαράκοντα και μέχρις εξήκοντα νηπίων»*. Για να μην υπάρχει συνωστισμός και πληθωρικά τμήματα αναφέρεται στο νόμο ότι σε περίπτωση κατά την οποία τα νήπια είναι περισσότερα των 60, ιδρύεται δεύτερο νηπιαγωγείο (άρθρον 2, παρ. 2). Με άλλη διάταξη του νόμου ρυθμίζεται σε νέες βάσεις το όριο ηλικίας εισόδου των νηπίων στο νηπιαγωγείο, το οποίο είχε καθοριστεί με το Β.Δ. του 1914 να είναι το 5ον έτος. Η ηλικία των νηπίων με τις ρυθμίσεις του Ν.Δ. 4397/1929 μειώνεται ως εξής: *«Εις τα νηπιαγωγεία φοιτώσι νήπια συμπληρούντα το 4ον έτος της ηλικίας ή συμπληρούντα αυτό εντός των 6 πρώτων μηνών του σχολικού έτους»*.

Σχετικά με τη διάρκεια φοίτησης των νηπίων στα νηπιαγωγεία καθορίζεται στο Ν.Δ. αυτή να είναι διετής. Σε ότι αφορά το πρόγραμμα δραστηριοτήτων και τις ενασχολήσεις των νηπίων κατά τη διάρκεια παραμονής τους στο νηπιαγωγείο αναφέρεται και πάλι ότι οι λεπτομέρειες θα καθορισθούν με Π.Δ. ύστερα από πρόταση του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (άρθρον 3, παρ. 4) (Κυριαζοπούλου-Βαληνάκη Π., 1977/1ος: 247-248). Αυτό που διαπιστώνεται από τη μελέτη των σχετικών διατάξεων του Ν.Δ. 4397/29 είναι ότι το κρατικό ενδιαφέρον εκδηλώθηκε εντονότερο για τον τομέα της προσχολικής αγωγής με την ίδρυση και άλλων νηπιαγωγείων.

Παρατηρώντας τα στατιστικά στοιχεία της εποχής φαίνεται ότι αυξήθηκε ο αριθμός των νηπιαγωγείων και των νηπίων τα οποία φοιτούν σε αυτά μέσα σε λίγα χρόνια. Ενώ

το έτος 1926-1927 υπήρχαν 359 νηπιαγωγεία, στα οποία φοιτούσαν 15.498 νήπια και υπηρετούσαν 327 νηπιαγωγοί, το σχολικό έτος 1931-1932 υπήρχαν 598 νηπιαγωγεία, ο αριθμός των νηπίων που φοιτούσε σ' αυτά διπλασιάστηκε και έφτασε στα 30.917 νήπια, ενώ υπηρετούσαν 609 νηπιαγωγοί (Χαρίτος, 1998: 246). Τα χρόνια που ακολούθησαν από το 1930 μέχρι το 1950 εντάσσονται σε μια δύσκολη χρονική περίοδο για τη χώρα μας διότι μεσολάβησαν σημαντικά ιστορικά γεγονότα όπως, ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, η ξενική κατοχή και ο εμφύλιος με αποτέλεσμα να μη σημειωθεί καμία σημαντική πρόοδος στην Προσχολική Αγωγή.

Σημαντική ανάπτυξη στην προσχολική αγωγή παρατηρήθηκε μετά το 1950 όταν τα επιστημονικά ρεύματα της προσχολικής αγωγής των διαφόρων χωρών ήλθαν στην Ελλάδα με αποτέλεσμα να επηρεάσουν τη ριζική αλλαγή της εργασίας των νηπιαγωγείων σχετικά με το πρόγραμμα δραστηριοτήτων. Ειδικότερα παρατηρήθηκε μια διαφορετική εικόνα στη λειτουργία του νηπιαγωγείου μετά το 1962 όταν με το Β.Δ. 494/1962 ορίστηκε το αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου το οποίο συμπλήρωσε το σκοπό του. Με το συγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα οι παιδαγωγικές ενασχολήσεις των νηπίων απέβλεπαν *«εις την θρησκευτικήν, ηθικήν και κοινωνικήν διαπαιδαγώγησιν των νηπίων, την μετ' ευχερείας και ανέσεως χρήσιν της ελληνικής γλώσσης, την μύησιν εις την αριθμητικήν σκέψιν, την άσκησιν των αισθητηρίων, την αρμονικήν και ομαλήν ανάπτυξιν του σώματος, την καλλιέργειαν των δεξιοτήτων της χειρός και της αισθήσεως του καλού»*. Στο Νηπιαγωγείο με το πρόγραμμα καθιερώθηκαν διάφοροι τομείς αγωγής όπως: η Θρησκευτική, Ηθική και Κοινωνική Αγωγή, η Μουσική Αγωγή με την ακρόαση μουσικής και την εκμάθηση τραγουδιών, η Γλωσσική αγωγή με την καλλιέργεια της Μητρικής Γλώσσας μέσα από τις Λεκτικές Ασκήσεις, τα παραμύθια, το κουκλοθέατρο και τα ποιήματα, η ρυθμική γυμναστική καθώς και ο σχηματισμός των πρώτων εννοιών των αριθμών. Για κάθε μια από τις μορφές αγωγής δινόταν κατευθυντήριες γενικές οδηγίες στόχων, ύλης και περιεχομένων, τις οποίες η νηπιαγωγός έπρεπε να λάβει υπόψη της (Κιτσαράς, 1998: 46-47). Ξεχωριστή θέση κατέχει επίσης στο πρόγραμμα η άσκηση των αισθητηρίων, η σωματική αγωγή, τα παιχνίδια, οι χειροτεχνικές και κηπουρικές εργασίες.

Στο αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου, που δημοσιεύθηκε με το παραπάνω Β.Δ., γίνεται αναφορά σε ιδιαίτερο άρθρο του, το άρθρο 2, στο περιβάλλον του νηπιαγωγείου, τη διαμόρφωση του οποίου θεωρεί ουσιαστική προϋπόθεση για την επιτυχία του έργου του. Επισημαίνεται ότι το κατάλληλο περιβάλλον, αυτό που είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας, δημιουργείται από τις εγκα-

ταστάσεις, τα έπιπλα, τα υλικά και όλα τα μέσα διδασκαλίας και γι' αυτό είναι απαραίτητο αυτά να εξασφαλίζουν την ευχάριστη διαμονή και την άνετη παιδαγωγική απασχόληση των νηπίων.

Με βάση αυτές τις προδιαγραφές για το περιβάλλον του νηπιαγωγείου καθορίζεται και η όλη ατμόσφαιρα μέσα σ' αυτό. Η ζωή στο Νηπιαγωγείο, τονίζεται στο πρόγραμμα, πρέπει να διακατέχεται από θερμή οικογενειακή ατμόσφαιρα ώστε το νήπιο να μη αισθάνεται, ότι βρίσκεται μέσα σε διαφορετικό περιβάλλον, αλλά σε ένα περιβάλλον όμοιο με το οικογενειακό. Το κλίμα που θα επικρατεί στο νηπιαγωγείο, η παιδαγωγική ατμόσφαιρα που θα δημιουργείται να διαπνέεται από προσήνεια, οικειότητα και στοργική συμπαράσταση, με τέτοιο τρόπο ώστε να ενθαρρύνει τις αυθόρμητες εκδηλώσεις των νηπίων και την ατομική ή ομαδική τους απασχόληση (Γαβαλάς, 1976: 162).

Στη συνέχεια στο άρθρο 3 του ίδιου Β.Δ. παρατίθεται διάγραμμα ημερήσιας απασχόλησης των νηπίων με καθορισμό του χρόνου λειτουργίας των νηπιαγωγείων, με συγκεκριμένες δραστηριότητες και ασχολίες.

Το πρόγραμμα συνοδεύεται από οδηγίες προς τη νηπιαγωγό για τον τρόπο εφαρμογής του προγράμματος και επισημαίνονται ιδιαίτερα ότι: δεν πρέπει να το εκλαμβάνει ως άκαμπτο σχήμα, το οποίο προκαθορίζει αυστηρά τη ζωή στο Νηπιαγωγείο, αλλά ως ελαστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο η νηπιαγωγός, αφού θα λαμβάνει υπόψη της τα ενδιαφέροντα και τις εκδηλώσεις που επικρατούν κάθε φορά στα νήπια, να μπορεί με βάση αυτά και με δική της πρωτοβουλία να οργανώνει την καθημερινή της εργασία στο νηπιαγωγείο.

Η οργάνωση και λειτουργία του νηπιαγωγείου από την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929 και συνέχεια παρέμεινε σχεδόν ίδια χωρίς ουσιαστικές αλλαγές. Σημαντική βελτίωση στην οργάνωση και λειτουργία επέρχεται με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1976 και ειδικότερα με το νόμο 309 του 1976. Με τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου αναπροσαρμόζεται ο σκοπός του νηπιαγωγείου, αλλάζουν οι σχετικές ρυθμίσεις για την ίδρυση και λειτουργία των νηπιαγωγείων και προβλέπονται αλλαγές για το διδακτικό και εποπτικό προσωπικό της Προσχολικής Αγωγής.

Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο της οργάνωσης αλλά και τη λειτουργία του νηπιαγωγείου συνεχίστηκαν την επόμενη περίοδο από το 1980 μέχρι σήμερα και θεσμοθετήθηκαν με την ψήφιση του νόμου 1566/1985 που ισχύει μέχρι σήμερα. Με τις διατάξεις του Ν. 1566/1985 άλλαξε η φιλοσοφία και ο σκοπός του νηπιαγωγείου.

**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



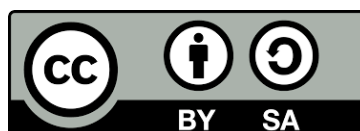
Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Διδάσκων: Επικ. Καθηγητής Μπάκας Θωμάς.
«Οργάνωση και λειτουργία του νηπιαγωγείου. Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ». Έκδοση: 1.0. Ιωάννινα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1152>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή, Διεθνής Έκδοση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη.



[1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.